

De schoolgebouwen - monitor 2013

Resultaten

De schoolgebouwenmonitor 2013

Indicatoren voor de kwaliteit van
de schoolgebouwen in Vlaanderen

Inhoud

- AGION
- Situering schoolgebouwenmonitor
- Beleidsdoelstelling
- Onderzoeksvragen
- Onderzoeksmethode
- Resultaten
- Enkele conclusies

AGION

- Publiekrechtelijke EVA met een raad van bestuur
- Missie

In samenspraak met de gebruikers en in overleg met de voornaamste betrokken actoren staat AGION voor het realiseren en ontwikkelen van een functionele en duurzame onderwijsinfrastructuur

- **Belangrijkste taken**
- Subsidiëring schoolinfrastructuur voor het gesubsidieerd onderwijs
 - Via reguliere financiering
 - Via DBFM-financiering
- Waarborgverlening
- Informatieverstrekking, adviesverlening, ondersteuning en begeleiding van scholen over infrastructuur
- Opzetten en beheren van een efficiënt controle- en meetsysteem

Situering schoolgebouwenmonitor

- Doelstelling 6 van de beheersovereenkomst: "Het uitbouwen en permanent beheren van een adequaat monitoring- en beleidsevaluatiesysteem om de onderwijsinfrastructuur en het infrastructuurbeleid op te volgen, te evalueren en bij te sturen."
- Het agentschap voert om de 5 jaar een schoolgebouwenmonitor uit met inbegrip van (1) informatie over de kwaliteit,
(2) het gebruik van schoolgebouwen en
(3) gegevens over de beschikbaarheid en de behoefte aan ruimte bij onderwijsinstellingen in Vlaanderen
- Monitor 2013 is meest actuele meting. De eerste keer was in 2008 waardoor we nu kunnen vergelijken.
- Monitor is een enquête bij onderwijsinstellingen

Na te streven beleidsdoelstelling

“De realisatie en ontwikkeling van functionele en duurzame onderwijsinfrastructuur in Vlaanderen”

Schoolgebouwen die:

- het pedagogisch project van de school ondersteunen
- aantrekkelijk zijn en een stimulerende leeromgeving bieden
- veilig en comfortabel in gebruik zijn
- flexibel en multifunctioneel te gebruiken zijn
- kostenefficiënt in realisatie en beheer zijn
- milieuvriendelijk zijn
- in een open relatie tot hun omgeving staan

Onderzoeksvragen

- Welke effecten werden gerealiseerd?
 - Welke beleidseffecten werden gerealiseerd op vlak van de kwaliteit, het gebruik, de totstandkoming en het beheer van de schoolgebouwen?
 - Welke evolutie heeft het schoolgebouwenpark tussen 2008 en 2013 doorgemaakt op vlak van kwaliteit, gebruik, totstandkoming en beheer?
- Is het beleid effectief?
 - Is er een oorzakelijk verband tussen toegekende subsidies en de kwaliteit van de schoolgebouwen?
 - Welke rol speelt de aanpak en de context van bouwprojecten op het terrein?
 - Wordt de doelgroep bereikt?

Onderzoeksmethode

- Enquête bij alle onderwijsinstellingen in Vlaanderen
 - Netoverschrijdend (GO!, VGO, OGO, excl. hoger en universiteit)
 - Online enquête (+ postenquête) van februari tot juni 2013
 - Respons 2013 = 53%.
 - Beoordeling van de kwaliteit van het gebouwenpark gebeurt vanuit perspectief van directies (en technisch directeurs/gebouwenbeheerders).
- Beleidseffectiviteit
 - Financiële gegevens beschikbaar voor VGO en OGO (voor GO! nog geen gegevens beschikbaar)
 - Effect van subsidies op de kwaliteit van het gebouwenpark
 - Effectiviteit vaststellen door de metingen van 2008 en 2013 met elkaar te vergelijken naar het bedrag aan subsidies dat men heeft ontvangen
- Aandachtspunten bij de monitor
 - De monitor toont cijfers: onderzoek nodigt uit tot kadering, onderzoek, reflectie.
 - Non-respons : 47% van de vestigingen nam niet deel, maar mogelijke vertekening werd statistisch geremedieerd
 - Validiteit (meet je wat je wil meten?)
 - ✓ Grondig onderzoek verricht naar validiteit van indicatoren
 - ✓ Mix van subjectieve en objectieve indicatoren

Resultaten beleidseffecten

- Beschrijving van het gebouwenpark

- Aantal vestigingen, gebouwen en oppervlaktes

IND1.1 tot 1.7: De omvang van het schoolgebouwenpark naar jaar

	IND1.1: instellingen (N)	IND1.2: vpl (N)	IND 1.3: geschat vpl met eigen gebouw (N) (a)	IND1.4: gem. aantal gebouwen per vestiging (b)	IND1.5: gem. opp. per gebouw (c)	IND1.6: geschat aantal aparte gebouwen	IND 1.7: geschatte totale oppervlakte van het gebouwenpark (in m ²) (d)
jaar	2008	4103	8482	6318	2,80	907	17671
	2013	4179	9362	6756	2,87	856	19390

- 30% gebouwd voor 1950, 29% 1950-1970, 36% 1970-2007, 6% is gebouwd na 2008
- 9 % van het gebouwenpark zijn voorlopige units, 46% ervan dateert van voor 1990
- Eigendom is gelijk gebleken, toename van zakelijke rechten, afname van huur

- Beoordeling van kwaliteit: meningen van directies

- Scores voor 48 kwaliteitscriteria gemeten op niveau vestigingsplaats

- ✓ Kwaliteit over **alle kwaliteitscriteria** (mbt functionaliteit, veiligheid, bouwfysische staat, beleving, kosten, schooldomein): **64 op 100**.
- ✓ Score voor **basiscriteria** (bvb brandveiligheid, staat van daken, staat van sanitair, verwarming, verlichting, etc.): **71 op 100**
- ✓ Score voor **nieuwe uitdagingen** (bvb. energiezuinigheid, toegankelijkheid, flexibel gebruik, ICT-integratie, ondersteuning aan pedagogisch project, etc.): **57 op 100**
- ✓ **Geen verandering ten opzichte van 2008 voor het gebouwenpark als geheel**

- Daarnaast specifieke peiling naar bruikbaarheid van elk apart gebouw op vestigingsplaats

- ✓ 53% van aparte schoolgebouwen wordt in 2013 als (zeker) voldoende bruikbaar beoordeeld: geen verandering tov 2008.
- ✓ Hoe ouder, hoe minder bruikbaar

➤ Welke dimensies scoren goed, welke minder?:

IND 1.14.8: Ranking van kwaliteitsdimensies volgens gemiddelde score, naar jaar.

	2008		2013	
	gem. score op 100	rang	gem. score op 100	rang
De veiligheid en hygiëne in de gebouwen is over het algemeen goed	71,87	1	73,38	1
Het gebruikscomfort in de gebouwen is over het algemeen goed	71,21	2	69,98	2
Het schooldomein en de omgeving van de school kunnen over het algemeen aan de eisen voldoen	67,33	3	66,97	3
De functionaliteit van de gebouwen is over het algemeen goed	66,26	4	66,36	4
De staat van de gebouwen is over het algemeen goed	66,19	5	65,91	5
De belevingswaarde van de gebouwen is over het algemeen goed	63,21	6	64,34	6
De kosten van de gebouwen liggen over het algemeen laag in verhouding tot de oppervlakte	50,32	7	48,68	7

- ✓ Opnieuw zeer stabiel beeld
- ✓ Algemeen beeld van stabiliteit wordt ook op niveau van meeste individuele criteria bevestigd

- Beoordeling van kwaliteit: objectieve indicatoren

- Objectieve indicatoren m.b.t. energiezuinigheid en -gebruik:

- ✓ Op veel vestigingsplaatsen zijn maatregelen niet aanwezig
- ✓ Meest aanwezig: 63% heeft minstens dubbel glas, 53% thermostatische kranen.
- ✓ Hoe jonger het gebouw, hoe meer aanwezigheid van maatregelen EZ
- ✓ Gebruik van gas neemt toe, stookolie neemt af. Alternatieve energiebronnen worden nauwelijks gebruikt (1,5%)

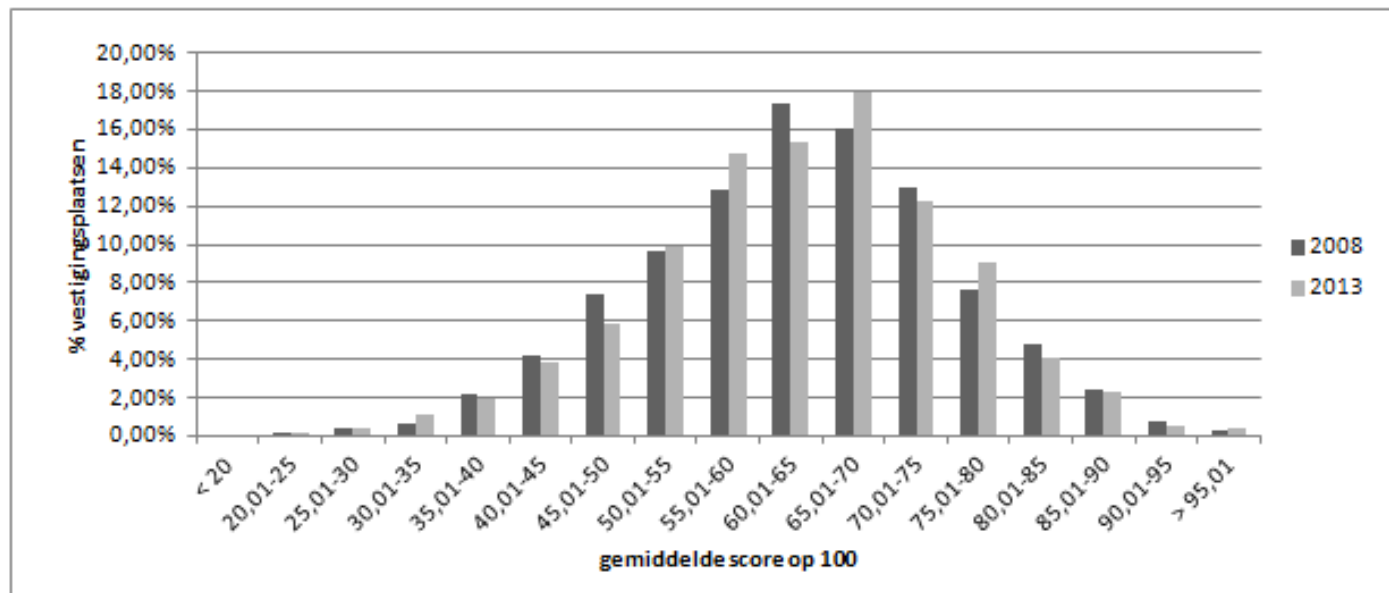
- Objectieve indicatoren m.b.t. toegankelijkheid:

- ✓ Maatregelen op veel vestigingen afwezig.
- ✓ Meest aanwezig: drempelvrije toegang (62%), aangepaste parkeerplaats (58%), signalisatie (52%).

- **Bezetting:**

- Op 60% van de vestigingen zijn gewone leslokalen volledig bezet, op 28% is er overbezetting. Leegstand en onderbezetting in minderheid van vestigingen.
- Gelijkaardig beeld voor refters, turnzalen, sanitair, bergruimtes, administratielokalen.
- Volledige tot overbezetting komt sterkst tot uiting in BHG maar komt ook voor in grootstedelijk gebied, randgemeenten, kleinstedelijk en buitengebied.

- Verschillen in kwaliteit tussen vestigingsplaatsen onderling

Figuur 3:

IND 1.14.13: Proportie vestigingsplaatsen naar algemene kwaliteitscores en jaar, in %

- ✓ Ongelijkheid blijft beperkt en is niet toegenomen tussen 2008 en 2013
- ✓ Basiscriteria: 8 % scoort < 50 op 100, 56% scoort > 70 op 100
- ✓ Alle criteria: 13 % scoort < 50 op 100, 29% scoort > 70 op 100

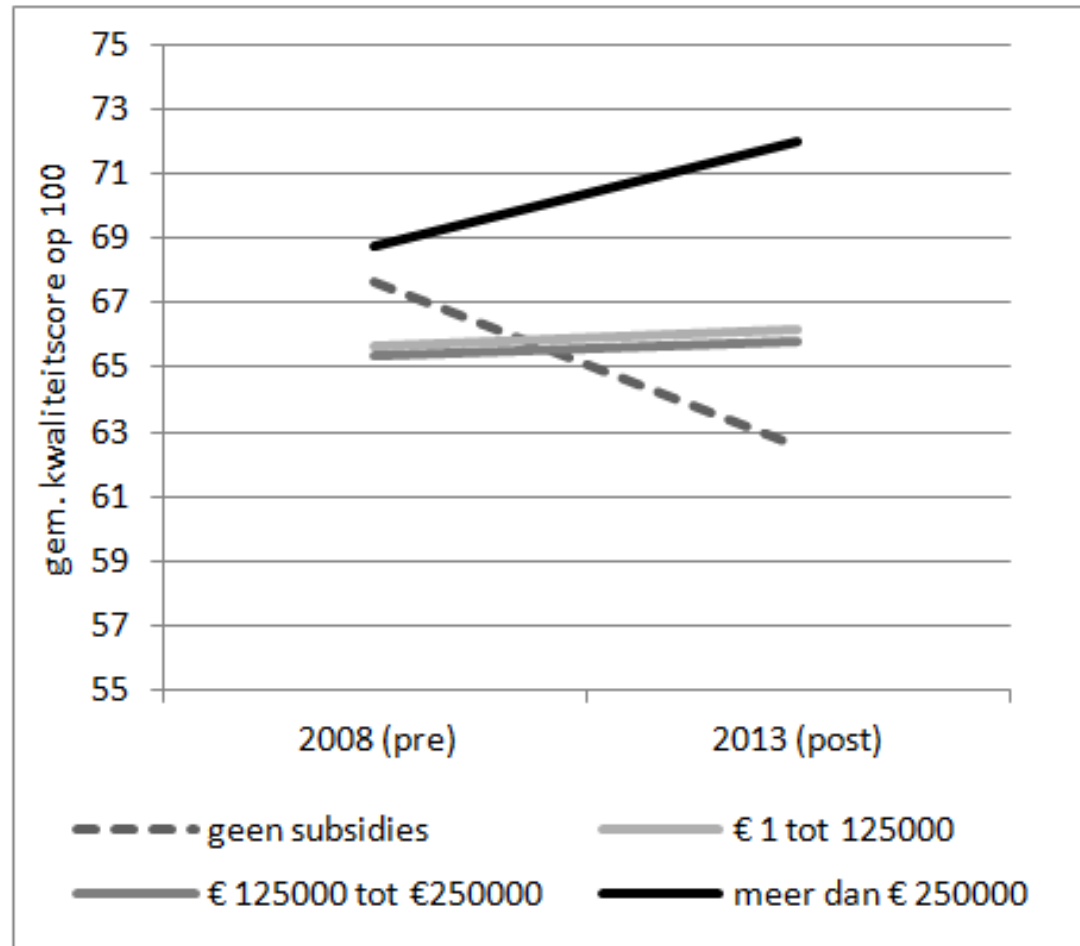
- Het beheer van de gebouwen
 - Verantwoordelijke gebouwbeheer op 71% van vpl in 2013, verantwoordelijke opvolging werken op 74% van de vpl.
 - Beheersplannen (masterplan, onderhoudsplan, preventieplan, beleidsverklaring veiligheid en gezondheid) zijn in 2013 meer aanwezig dan in 2008.
- Het gebruik van de gebouwen
 - Op 62% van de vestigingen worden de gebouwen buitenschools gebruikt (stijging t.o.v. 2008)
 - 34% is geïntegreerd binnen complex met andere onderwijsinstellingen
 - 21% is geïntegreerd met niet-onderwijsinstellingen (meestal welzijn): blijft stabiel t.o.v. 2008

- De uitvoering van werken tussen 2008 en 2013
 - Nieuwbouw of renovatie: 39%, grote onderhoudswerken: 63%, aankoop: 8%
 - Meerderheid van bouwheren vindt dat hun project aan de oorspronkelijke verwachtingen voldoet:
 - ✓ vooruitgang tov 2008 mbt functionaliteit
 - ✓ velen blijven ontevreden met kosten
 - Criteria voor het plannings-, ontwerp- en bouwproces:
 - ✓ Meeste criteria (bvb. planmatige aanpak, projectdefinitie, professionele begeleiding, goed bouwteam, goede communicatie, etc) worden positief geëvalueerd
 - ✓ Vooruitgang mbt gemotiveerde keuze van architect
 - ✓ Wel nog weinig gelegenheid om te leren van elkaars ervaringen
 - ✓ Participatie neemt toe, maar blijft erg beperkt
 - Contextindicatoren:
 - ✓ Op 67% van de vpl wordt duidelijk infrastructuurbeleid gevoerd, voor 71% is er voldoende expertise beschikbaar, op 74% neemt de directie de opvolging van werken en het gebouwbeheer op zich
 - ✓ Financiële draagkracht : 23% beweert over voldoende middelen te beschikken voor onderhoud, 32% beweert over voldoende middelen te beschikken om werken uit te voeren mits subsidiëring.

Resultaten effectiviteit (OGO en VGO)

- Toegekende subsidies: tussen 2008 en 2013:
 - werd 567 mio euro toegekend aan bouwprojecten die volledig administratief zijn afgesloten.
 - Op 78% gesubsidieerde vestigingsplaatsen was subsidie < 250000 euro
- Bereiken van doelgroepen
 - 73% van grote werken (nieuwbouw, renovatie, grote onderhoudswerken, aankoop) werd gesubsidieerd
 - Scholen met lagere kwaliteitscore kregen meer toegang tot subsidies en/of wachtlijst
 - Scholen met duidelijk beleid, goede organisatie, expertise beschikbaar, voldoende eigen middelen, ... krijgen meer toegang tot subsidies en/of wachtlijst.

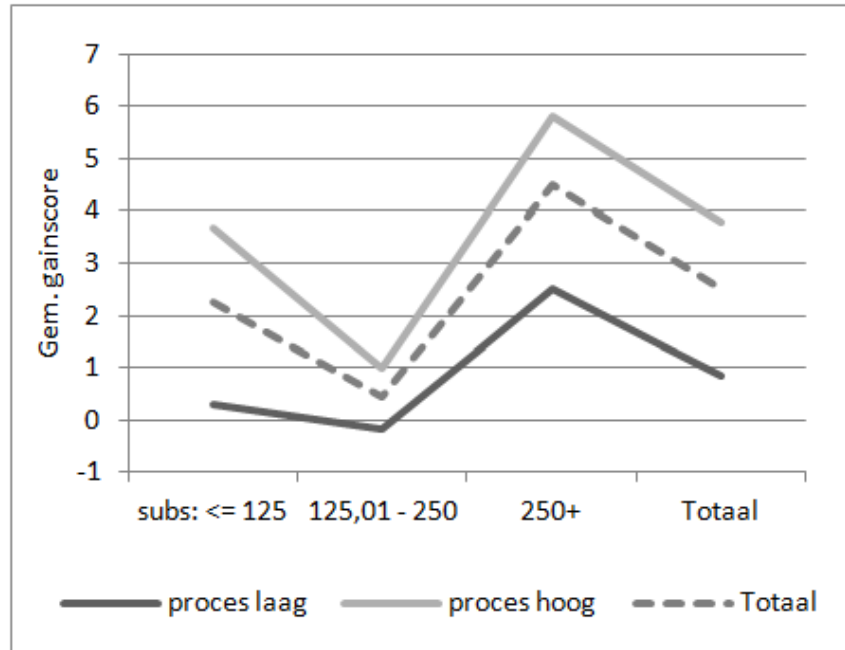
- Netto-impact van subsidies op kwaliteit

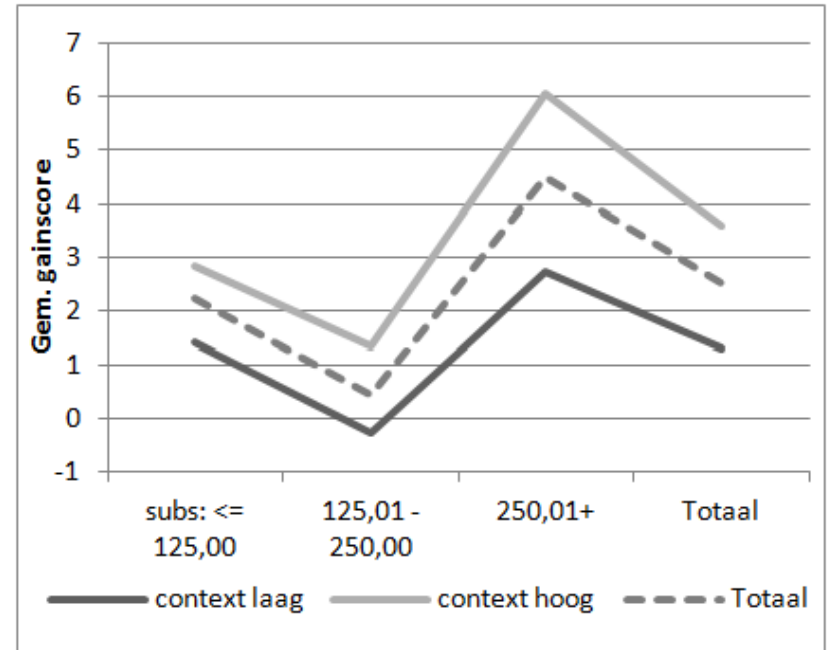
Figuur 8:

Impact van subsidies op kwaliteit, pretest

- Effect van planningsproces en planningscontext in op kwaliteit

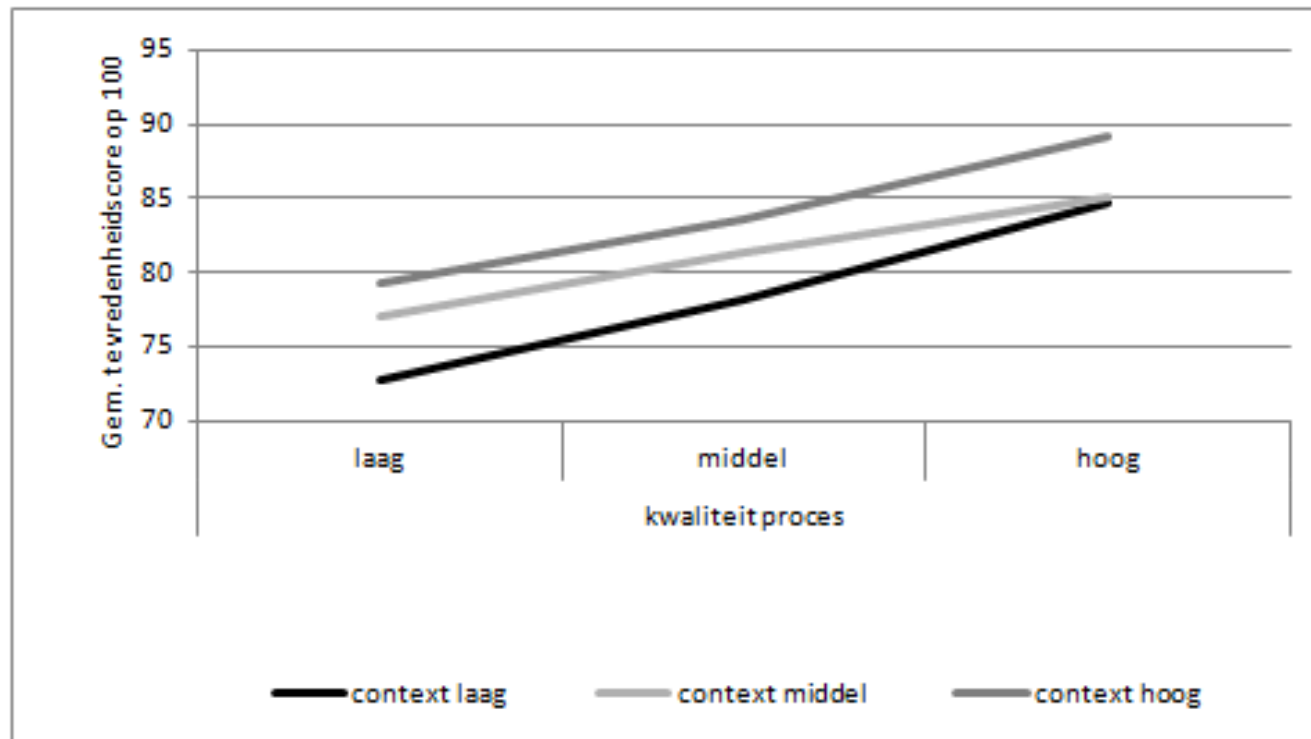

Figuur 10:
Bijdrage van kwaliteit planningsproces aan effectiviteit van subsidies (x 1000 euro), gewone pretest

Figuur 11:
Bijdrage van kwaliteit planningscontext aan effectiviteit van subsidies (x 1000 euro), gewone pretest

- Effect van kwaliteit planningsproces en planningscontext op tevredenheid over bouwprojecten

Figuur 14:

Invloed van de kwaliteit van het planningsproces en de planningscontext op de tevredenheid over grote bouwprojecten.

Enkele conclusies

- Oud gebouwenpark (ca. 60% van voor 1970)
- Volgens de enquête scoort de kwaliteit van het schoolgebouwenpark 64 op 100
- De score is beter voor 'basiskwaliteiten' (71) dan voor 'nieuwe uitdagingen' (57)
- Kwaliteitsdimensies:
 - beste score voor veiligheid en hygiëne
 - slechtste score voor kosten gebouw
- Ongelijkheid blijft beperkt en is niet toegenomen
- Bijna 90% vestigingsplaatsen volledig of overbezet
- Subsidiebeleid is effectief:
 - netto-impact van bouwsubsidies op kwaliteit (stijgt i.f.v. omvang subsidiebedrag en kwaliteit planningsproces/planningscontext)